

Lidové noviny, 3. 3. 2009

Nadpis: **Voda v PET lahvi s příchutí ropy**

Strana: 17

Autor: Matouš Lázňovský

Každá lahev jako by ze čtvrtiny obsahovala ropu, říká vědec, který spočítal energetickou náročnost balené vody.

PET lahve jsou otloukánkem ochránců životního prostředí dost často. Ale polyetylentereftalát vydrží hodně. Zřejmě i proto jeho obliba stále stoupá. A to nejen když je v lahvi nápoj vyrobený podle utajeného receptu, ale i když obsahuje jen čistou vodu. A to i přes opakovaná upozornění, že balená voda nemusí být kvalitnější než ta, která například českým domácnostem teče z kohoutku. Nebo spory o to, zda a jak (ne)výhodné jsou z ekologického hlediska vratné skleněné lahve (či případně zálohované plastové lahve). Přesto spotřebitelé zvolili "plast". V předloňském roce se na celém světě prodalo asi 200 miliard litrů balené vody. Největší spotřebu na obyvatele měly Spojené státy, jejichž obyvatelé vylokali celkem 33 miliard litrů balené vody. Od roku 2001 to představuje nárůst asi o 70 procent. Voda tak v objemu prodeje předstihla pivo i mléko. Velmi podobný trend byl i v dalších vyspělých zemích, včetně ČR.

Ale spotřebitelé by si měli uvědomit, kolik je to bude stát, tvrdí řada odborníků a samozřejmě i bojovníků za životní prostředí.

Velký krok v tomto směru podnikli Peter Gleick a Heather Cooley z neziskové výzkumné organizace v kalifornském Oaklandu. Ti se pokusili určit energetické náklady spojené s nejdůležitějšími kroky, které přivedou vodu od výrobce až na stůl zízniců. V článku zveřejněném v časopise Environmental Research Letters se oba odborníci věnovali výrobě samotného obalu, úpravě vody, která do něj přijde, plnění a štítkování, přepravě i chlazení vody před podáváním. Jak se asi dalo očekávat, největší část energie padne na výrobu samotných lahví a jejich dopravu ke spotřebiteli. Najdou se samozřejmě rozdíly. Výroba lahví může probíhat různými technologickými postupy. V poslední době se například ve větším množství vyrábějí lehčí PET lahve s tenčími stěnami, jejichž produkce je levnější. Přesto se na obaly ročně spotřebuje přibližně 50 milionů barelů ropy. Což je jen o pár milionů barelů méně, než spotřebuje za rok celá česká ekonomika.

S dopravou je situace ještě nepřehlednější. Záleží totiž samozřejmě především na vzdálenosti, kterou voda musí urazit. Ta závisí hlavně na typu vody v obalu. Ta, která se v Čechách označuje jako stolní, je často stáčená z vodovodní sítě (to platí nejen v USA, ale i v České republice). Dostane se jí další filtrace, jejímž důvodem není snížení zdravotní závadnosti nebo zlepšení chuti, ale především zvýšení trvanlivosti. Taková "lokální voda" se samozřejmě dopravuje obecně jen na velmi krátkou vzdálenost a největší část její energetické náročnosti spadá na výrobu.

Poněkud větší vzdálenost musí urazit vody, které mají svůj daný zdroj, například z určitého "pramene". Extrémní případ takovýchto cestovatelek představuje například voda Evian plněná ve Francii.

Celkově autoři studie odhadují, že balená voda spotřebovaná ve Spojených státech v roce 2007 si vyžádala energii asi 32 až 54 milionů barelů ropy (barel=159 litrů). "Každou lahev si tak můžeme představit do čtvrtiny plnou ropy," řekl Gleick časopisu Science.

"V ČR - a v Evropě obecně - je situace patrně poněkud lepší, voda se většinou získává z místních zdrojů," říká Pavlína Basařová z Vysoké školy chemicko-technologické v Praze. Do analýzy nebyl zahrnut energetický zisk z recyklace PET lahví. Autoři studie se brání, že takové srovnání by bylo obtížné, protože většina znovu použitých lahví ve svém dalším životě poslouží jinak, především jako textilie. A s recyklací jsou spojeny i jiné náklady, zvláště nyní, kdy se trh s druhotnými surovinami v důsledku hospodářské krize téměř zhroutil.